

Изази уторком, четврком и суботом.

ПРЕДПЛАТА: на Краљевину СХС
мјесечно Д 15; тримјесечно Д 40;
на Италију мјесечно лира 6; по-
једини број 30 центенима. Огласи
по цјенику. Поједини број Д 1-50.

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Поштарина плаћена у готову.

Издаје: Окружни Одбор Народне
Радикалне Странке у Шибенику.
Одговорни уредник: Шпиро Ђакић.
Телефон број 60.
Штампа: Нова Штампарија - Шибеник.

Година II.

ШИБЕНИК, уторак 13. фебруара 1923.

Број 50.

ТКО СТВАРА ХЕГЕМОНИЈУ?

У нашој дневној штампи много се потрошило црnila и папира расправљајући о питању: ко код нас ствара хегемонију. Велики број хрватских новина и политичара разних боја, трудио се и труди, да докаже и да увјери, како Срби хоће у овој нашој држави хегемонију, и како је они стварају. Своје тврдње нису подкрепљивали и стварним доказима. Па масе и нису тражиле те доказе. Оне су склонe да то вјерују. Али то је обмана, варка, да се на тај начин стеће популарност код хрватског дијела нашег троименог народа. I они, који су то пред масом тврдили и који то и данас тврде, у то не вјерују, али њима је потребита слава, популарност, а то се данас најлакше стиће, кад се напада владу и Србе, који су донјели Видовдaнски Устав „против волје већине Хрвата“, који даје Србима »превласт« у овој држави. I ако наш Устав јасно каже, да су сва три наша племена *једнакоправна*, то ипак има људи, који ту истину изврћу, сјичу раздор и мржњу у народу. Слабе услуге чине такви политичари и народу и држави.

Недавно је у Скопљу, на великом радикалном збору наш дици вођа Пашић казао, да се позваном народу на биралиштима 18 марта износи на ријешње: Хоћете ли да ова наша држава остане цијела, или хоћете да се поцјепи?

»Сасвим тачно«, примјетио је један београдски лист. То је језгра тако званогa »хрватскога питања«. Кад се језгра олјушти и очисти од свих фраза, споредних примјеса, завараванја и изговора, онда она остаје чиста у питању, које је г. Пашић формулисао.

Народ има да ријеши 18. марта: хоћемо ли да останемо у заједничкој цијелости, или ћемо да се опет поцјепимо.

То бирачима треба непрестано објашњивати и јасно казивати. Народ треба да зна за што у ствари гласа, кад свој глас даје за ревизионисте или за бранитеље Видовдaнског Устава.

Али да би бирачи потпуно обавјештени и свјесни били свега замађаја одлуке, која од њиховог гласа зависи, треба њима пред очи износити разлику измјугну државе која остане цијела и државе која би се поцјепала.

Већ да се цијела држава у сваком погледу моћнија од поцјепане, то ваљда није потребно ником доказивати. Али је тим потребније доказивати ревизионистима и свим покрајинским сепаратистима, да би баš они од тога цијепања државе имали највише štете; да би их тек онда снашo зло, које мисле да изјегну цијепањем државе на историјске и племенске покрајине.

Кад би народна већина послушала савјете ревизиониста и учинила по волји Радичу и Хрватском Блоку заједно са дром Трумбићем, да Хрватство у нашој држави, у ма ком облику и степени буде издвојено, онда је тим самим Српство одвојено од Хрватства. Неминовна би послједица била, да ди се према издвојеном Хрватству груписало издвојено Српство. А како је Српство по броју и народним осебинaма надмоћније, то би без икакве сумње побједом ревизиониста и покрајинаца у нашој држави имала за послједицу, да Српство према Хрватству и Словенству буде оно што је Пруска била према Баварској и Saskoj.

То је природан, неодољив ток стварних прилика, које у нас стварају ревизионисти у правцу издвојености хрватске и словенске.

Хрватска издвојеност по себи ствара српску издвојеност, а то значи *српску хегемонију*, вјечито

међусобно трвљење, на велику штету државне моћи.

Ето ко ствара »хегемонију«.

За паметно расијуђивање, у некој племенској и покрајинској издвојености много мање могу имати каква било рачуна Хрвати него ли Срби. Па кад се са српске стране — ради виших интереса заједничке народне и државне моћи — та издвојеност не тражи, онда је збилја чудна скућеност свјести и гледишта, да се та издвојеност тражи са хрватске стране, кад је јасно, да би се тим Српство натјерало на хегемонски положај у држави, а државна би се моћ растројила унутрашњим све већим раздорима и супримиштвима.

А ваљда се на хрватској страни не мисли, да би Срби били толико људи, да се сами, међусобно толико растроје, колико би Хрватима потребно било, да не осјете њихову хегемонску надмоћ, или да би се за љубав братске равнотеже сами одрекли сваке хегемонске могућности, у корист хрватске издвојене слабости.

С које год се стране окрене и обрне питање долази се до закључка, да је и за државне, и за опште народне, и за племенске интересе најбоље, да се у једноставној демократској држави понијешамо у потпуној равнoprавности без икаквих племенских и покрајинских преграда из прошлости. Само тако не може бити нијичје и никакве хегемоније, него само надметања измјегу личних способности, врлина и културних особина.

Све ово треба бирачи добро да знају, па с тим знањем нека изигу на биралиште и нека кажу: хоће ли да њим држави остане цијела, или хоће да се цијепа.

Како о Пашићу мисле велики људи.

„Годинама сам слушао о Пашићу и познавао га као једног дд најмудријих и најпатриотских људи на Истоку. Србија му много дугује. И Европа, чини ми се, да му је обавезна. Његовим гестом — а он је и савише мудар, да не би знао какву је биједу значино његов гест за њега лично и за његову државу — примила је цивилизација провокацију врукског милитаријама“.

ЛОЈД ЏОРѢ,

енглески мин. председник,

„Пашић је један од најхеројскијих фигура овога рата и један од најоштроумнијих државника Савеза“.

ЛОРЕД РОБЕРТ СЕСИЛ,

енглески министар.

„У часу највеће трагедије Краљевине Србије г. Пашић је рекао: „Боље је часно умријети, него нечасно живијети.“ Послије побједe над Бугарима г. Пашић говори: „Не освета над непријатељима, него праведна казна.“ П. Пашић показао је нама Енглезима, којим путем морамо ићи у часоцима несреће и срече“.

Епископ Лондонски Верн,

исповједник енгл. краља.

„Дније малене звезде, Србија и Грчка, дале су нам две највећа човјека у европској дипломатији: г. Пашића и г. Веницелоса. Ја сам прекинуо једну значајну сједницу и дошао сам на овај банкет, који је приређен у част уваженој личности г. Пашића. Енглеска је дала своју ријеч, да ће се борити све докле, док не

извојује на првом мјесту ослобођење и обновљење Краљевине Србије“.

Лојд ЏорѢ, председник Владе у Енглеској 1917. г. у Лондону на банкету, који је приређен у част г. Пашићу.

„Државнички и хришћански говор г. Пашића још једанпут нам је показао, како треба, да мисли и ради један прави дипломата и хришћански државник. Енглеска црква је срећна што је могла да ради за Србију и српски народ, који је срећан да има овакве државнике“.

Архиепископ Контелеријски

Радун Кантар

на банкету 1918. г. 12 јула, који је он приредио у част г. Пашића.

Partijsko kretanje.

У недjelju у 11 сати у просторима зaкладе »Јована Бована« одржала је састанак организација рад. странке. Састанак је био врло добро посјећен. Umјесто др. F. Марушића, који је имао састанку предсједати, састанак је отворио др. N. Subotić, оцртавши у главним потезима сврху овога састанка и изнесавши закључак окупне конференције, на којој је закључено да г. Лјуба Јовановић буде носилац листе за сјеверну Далмацију као и за јужну. Tim је наша странка htјела, да ишаке подкаст једноме од најспособнијих људи што их је Далмација дала.

Износећи у главним crtама програм народне радикалне странке вели, да код већине овдје у Шибенику, као и опште код Хрвата, влада нетачан појам о радикалној странци. Неки хоће да је прикажу као чисто племенску српску странку, а неки љак као и вјерску. Али то није истина, а нити радикална странка жели да кад то буде. I ако је радикална странка рођена у Србији, I ако је преживјела преко 35 година од својих 40 година опстанка искључиво у Србији, то је она била прва странка, која је свој програм, након Ослобођења и Уједињења, ревидирала и отворила своје редове сваком ћеститом Србину, Хрвату и Словенцу. Она пак није вјерска странка, а још мање да је када такова била. Ѓак у предратној Србији, радикална странка узимала је једног католика, Dubrovčanina, и повјерала му министарско вјера. I тај министар католик, J. Gјaja, мећао је и скидао православне mitrovolite. Prema tome је нетачно мишљење, да у народној радикалној странци нема мјеста Хрватима и Словенцима или припадницима друге вјере.

Govoreћи о среским кандидатима вели, да је ово једна новост за нас. Priје су се кандидати постављали одозго, а сад се они постављају одоздо. Sam народ одређије оне у које има повјерења, да ће најбоље његове интересе štити и заступати.

Pozivље присутне, да одреде среског кандидата за срез Шибеник—Zadar.

Na то узима ријеч г. Baranović, који предлаже да за срез шибенски буди кандидат г. Dr. N. Subotić, а његовим замјеником г. Dr. F. Marušić. Taj је предлог био примљен једногласно.

Dr. Subotić захваливши се на повјерењу, закључио је састанак. Uz pokliке Nj. V. Kralju и Kraljići, Pašiću, radikalној странци, Lj. Jovanoviću, skupština се razišla.

Са састанка су отпослате слиједеће брзојавке: **Министар Љуба Јовановић - Београд.**

Са данашњих сјајних зборова у Шибенику и Скрадину, на којим аklamирани за кандидата шибеничког среза др. Никола Суботић, за замјеника др. Филип Марушић, радикали овог среза, гледајући поносом Ваше име на челу кандидатске листе, жељно очекујући Ваš долазак, шаљу Вам најљепше поздраве. **Срески Одбор.**

**Председник Министарског Савјета
Никола Пашић - Београд.**

Са данашњих сјајних зборова у Шибенику и Скрадину, започелих и довршених одушевљеним клицањем радикалној странци и њеном заслужном и мудром вођи, свршави аklamacijом среску кандидацију, шаљемо Вам најљепше поздраве, изразујући осvjedoчење народа, да ће радикална странка, радећи за опште благостање државе, особитом љубави заложити се за интерес овог среза, који постаје важна тачка за одбрану државе и њену прекоморску трговину.

Срески Одбор.

Збор у Скрадину.

У недељу у 2 сата поподне одржан је збор мјесне организације нар. рад. странке. У мјесто дра. Марушића, збору је председавао др. Н. Суботић. Збор је био веома добро посећен. др. Суботић, говорио је о програму и раду народне радикалне странке и о њеној улози за наше ослобођење и материјално благостање народа у предатној Србији. Више пута био је прекидан одушевљеним поклицима Краљу, Пашићу и радикалној странци. Послије говора дра. Суботића узео је ријеч Ђилип Мартић и предложио да збор у Скрадину прими избор кандидате шибенског збора. Тај је предлог био једногласно прихваћен, те према томе за шибенски срез остаје кандидат др. Никола Суботић, а замјеник др. Филип Марушић.

Послије збора народ је уз поклике и пјесму испратио делегата дра. Суботића.

Среска конференција у Дрнишу.

Јучер у понедељак у 11 сати прије подне одржана је среска конференција у Дрнишу, којој је председавао члан окружног одбора г. Н. Суботић. Маса свијета, иако је било ружно вријеме, из самог Дрниша као и свих околних села, па и најудаљенијих сакупила се и у поворци под народним барјацима дочекала на мосту делегата и уз клицање Краљу, Краљици, држави, Пашићу и радикалној странци, пошла на конференцију. И ако је дворана била проста, није могла да прими све оно мноштво, које је дошло. Ту се је видјело, како је народна радикална странка ухватила живог и јаког корјена у дрнишкој крајини, и то не само код српског дијела нашег народа већ и код хрватског. И без двојбе, највећи број дрнишких Хрвата ступио је у радикалну странку.

Иаасланик др. Суботић отворио је конференцију и разложио у главним потезима програм, рад и заслуге народне радикалне странке. Његово разлагање било је помно саслушано. Иаа тога узео је ријеч др. Ф. Марушић и заносним ријечима орхтао народну душу. Још су говорили Симо Манојловић и Миле Кричић, тежак.

Након тога прешло се на избор среских кандидата, па је једногласно изабран за среског кандидата Милош Мартић, а за замјеника др. Никола Грубишић!

Послије тога се говорило о питању исхране тих крајева и о најгоднијем начину помоћи.

У 1 сат и по п. подне конференција је била закључена, те се пошло на заједнички објед, који је врло богато приредила мјесна организација народне радикалне странке. За вријеме објед дворале су дрнишке госпођице и омладна. За обједом је пало више лијепих едрвица.

Послије објед изабрани су чавари кутија и то аа: Дрниш: Лео Грубишић, Иван Анте Вилчић; Кањане: Јово Шолић, Петар Горета; Кљаке: Лао Ђуба, Шпиро Траин; Мирловић: Јосо Накић, Јосо Грубишић; Ружић: Илија Галић, Јово Бешевић; Ширитовце: Роме Љубић, Петар Калик; Телуве: др. Ф. Марушић, Шпиро Лукавац; Унешић: Ранко Беадег, Владе Јушић; Житић: Драго Беадег, Шпиро Беадег.

Са објед су биле послате слиједеће брзојавке: г. Министру Председнику Пашићу у Београд

Сви учесници данашње крсне славе народне радикалне странке заносно поздрављају свог бесмртног вођу. — За онбор Д. Миовић.

Г. Љуби Јовановићу, министру вјера — Београд

На дан збора за именовање среских кандидата дрнишког среза, народ одушевљено поздравља Вас, нашег славног носиоца листе. — За одбор Д. Миовић.

У пет сати по подне, народ је испративши иаасланика дра. Суботића, уз пјевање и поклике почео да се разилази.

Народна радикална странка у свих пет изборних срезова сјеверне Далмације именвала је своје кандидате и то за бенковачки срез кандидат: др. Урош Десница, а замјеник др. Јосип Јаблановић, срез Раб-Пар: кандидат др. Урош Десница, замјеник др. Јосип Јаблановић, срез Книн: др. Нико Новаковић, замјеник Шпиро Гркинић, добровољац из Косова; срез Дрниш: кандидат: др. Милош Мартић, замјеник др. Никола Грубишић, срез Шибеник: кандидат др. Филип Марушић.

Изборно кретање.

Како ћујемо Пучка (клерикална) странка у сјеверној Далмацији, већ је поднјела шибенском суду на потврду своје кандидатске листе. Носилац листе у овом окрузу је: Степан Barić, уредник seljačkih novina у Zagrebu. Срески кандидат за срез Шибеник и Дрниш је др. Анте Дулибић, а његов замјеник Владимир Кулић, обртник у Шибенику.

За опшћину Knin, Vrljiku, Benkovač, Obrovac и Prominu; срески је кандидат Ivo Juras profesor у Splitu, а замјеник му Josip Stipić, обртник у Lišanima. За Pag—Rab је срески кандидат Jozo Felianović, свеченик у Pagu, а замјеник му Jozo Papić, свеченик у Novalji.

По закону, кандидатске се листе могу приказати најмање 25 дана прије дана избора, а треба да буду потписане од најмање 100 бирача. Према томе све листе морају да буду поднешене суду најкасније до 21. ов. мјесеца. Како се говори, блокади не мисле овдје да постављају кандидате.

Независна радничка странка ipак ће иступити на изборе у јужној Далмацији, док се у сјеверној неће показивати. За носиоца листе изабран је бивши комунистички посланик Јеласка, а кандидат за splitski срез Ivo Baljak. У другим срезovima неће постављати кандидата.

Наши дописи.

Кистање, 1, фебруара,

Противно једном лијепом обичају, па чак противно школском пропису, у нашој се школи, ове године, није нико и ничим прослављено дан св. Саве. Тако су благонаволили наши учитељи, супрузи Кутлача, који нису хтели ни сакупити тог дана дјецу.

За осуду овог њиховог поступка нема довољно оштре ријечи. Ако ови жалосни наставници имају о св. Сави мишљење, које они зову савременим, друкчије од нашег, које је

за њих застарјело, а које се изражавало у величању св. Саве, као првог српског учитеља и просвјетитеља, нека га задрже за себе. Али они не смију некажњено вријеђати једну народну светињу и газити један школски пропис. То им се, нека добро запамте, неће дозволити и слабо ће им зато помоћи демократска странка, којој они служе више него школи.

Имоцки, 1. фебруара.

Госп. Марко Дунда не трпи српску аставу и не воли ћирилицу.

На Бадњидан православни, Илија Томић, шофер поштанског аутомобила, хтео је дати видљив изара своје весељу, па је на аутомобил истакао српску аставу. Признајемо, да би било боље, да то није учинио, али не можемо признати, да се је тим догодило какво зло, које могло дати повода жалбам и протестима. Никако пак не можемо дозволити, да је г. Марко Дунда био позван, да подиже протесте, јер му зато није могла дати овлаштења његова из ратног времена, само по алу позната прошлости.

Кад је 18. јануара у Имоцки дошао нови поштарски аутомобил, на коме је и ћирилично исписано „пошта“, г. Дунду обузео је нови бијес и он је опет протестовао. У овом протесту има смјелости г. Дунда, а не заборавља дуга захвалности Србији, за који он не може имати осјећаја. Јер ови аутомобили, дати Србији у име репарације штета, које су јој учиниле непријатељске војске, могу само потсећати г. Дунду на положај и улогу, које је он имао у аустријској војсци. И зато г. Дунда има много добрих разлога, да буде миран и да не подиже гласа против ћирилице на поштарским аутомобилима, које је Србија даровала, купивши их за цијену, за коју је и г. Дунда дао своје прилоге, да буде врло скупа. Садањи воложај г. Дунде, као председника „Орјуне“, није још довољан, да се заборава, што је некад било. Имоћанин.

Обровац, 9. фебруара.

(Аутомобил Шибеник—Обровац). Сваки офшнар обровачки има да буде захвалан вашему листу ради кријепког подупирања аутомобилског саобраћаја са Шибеником, нама најближег града након губитка Задра. Аутомобил долази редовно у одређене дане на 4 и по сати по п., али поштарски материјал, писма, новине итд. раздају се странкама текар сутрадан у јутро на 9 сати, скоро 18 сати након доласка. Таково закашање мјесни поштарски уред оправдава са недовољним уредовним паушалом, који недовољна трошак за потребиту свјетлост прије израчења материјала књигоноши на распачавање. Али пошто та операција не траје обично преко четврт сата, трошак свјетлости мало би западио. У права мјесне Читаонице, која се налази у истој кући, ставља једну свијећу на расположење поштарском уреду, само да се новине исте вечери узмогну добити, али поред тога новине не могу се добити прије 7 сати, два сата и по, након доласка аутомобила. Ели језици говоре, да није кривица само од недовољног паушала, али ми радије вјерујемо поштанском чиновнику, пак се обраћамо поштанској урави у Сплиту молбом да малко повиси поштанском уреду у Обровцу мјесечни уредовни паушал, а да се нередуд доскоци, те писма и новине странкама учуче сат послје доласка аутомобила. Не ради се већ од четврт литре петроуља, три пут на седмици, а за 4 мјесеца на годину.

Ми знамо да садашње равнатељство пошта у Сплиту није нама склоно, али ми на то не гледамо, јер се чиновници већи и мањи мијењају; ми тражимо да нам се уручи, што аутомобил доноси, сат послје његова доласка.

Градске вијести.

Личне вијести. Данас у 1 сат поподне били су на пролску гг. Др. С. Метлић, намјесник и general Ljubo Milić. Proslјedili су пут за Split. Овај долас је у веzi са скором евакуацијом треће зоне.

Konac semestra. На гимназији и реалној гимназији завршио је први школски семестар у суботу, а у недјелу се је дијелила глјацима посведожења. Успјех је средњи.

Opet држава. У једној splitskoј novini читамо предлог, да би држава морала откупити једну збирку kukaca што је уредио и оставио пок. Др. Е. Karaman. Kad се пак говори о откупу, онда се већ претпоставља да она збирка вреди прилично велику своту, или да наслједници мисле питати много. Без примједбе да је држава дала и да дава неким gradovima у Далмацији, не само више него cijелој осталој покрајини, него баš само njима, велике своте за ствари користне и потребите само тим gradovima, mislimo да nije nikakva потреба да се и у сличне ствари сипље novac. Ова би збирка, купљена од државе, остала у Splitу, па кад је тако, нека је купи опћина или приватници и дарују граду, ако то већ не мисле да ураде наслједници, како су то урадили у другим gradovima многи посједници и ударили temelј gradским музејима. Kod оволіке невоље што vlada у народу било би потребитије и користније uložiti novac у kukuruz nego ли у kukce, koji се могу увијек наћи и uhvatiti, дочим се glad без hrane не да тајати.

Karneval. Са данашњим plesom, imale би да сврше за ову godinu zabave, kojih је било на pretek.

Poslije svakog plesa, najveći је razgovor о tome, koliko је koje друштво добило hiljadу dinara од lutrije, priloga и ост., а мало ко računа, koliko је svako друштво од onih добивених novaca потрошило за svoj ples, па да се види, kud се djede оно пусто blago.

Nego о tome, о потребama и svrsи mnogih од onih plesova, не mislimo да оvdje говоримо, jer donekle допуштамо, да је свак gospodar своје кесе. Али једно не možemo да одобrimo и простimo, а то је оно vandalsko и nemilosrdно уништавање gore. За неке је plesove bila у дворани права šuma. Cijela stabla bila су изгужљена или posjeћена и то се dogadjalo и dogagja baš у Šibeniku, gdje ко nigdje, svak želi мало zelenila. Prosto не razumijemo, како се допуштало оно tamanjenje. Nije moguće vjerovati да наші lugari, poljari и други čuvари nijesu vidјeli barem, како се iznosi sve оно из gajeva. На опћинама, poglavitarstvom и sudu, држе се neprestано rasprave protiv јадне siroћinje, koja pogје у гaj да skupи мало šušnja и ubere koju гранчицу zbog велике zime и neвоље, те се по тим urcdima nalaze читаве hrpe kosićа, mašklina и užeta, што наші lugari, svijesни своје dužnosti и на оhrану zajedничке imovine, znadu да zaplijene ženama и djeci то највише svojih protivника и neprijatelja, а moје се pušta ovako tamanjenje. Mislimo да се ово бити posљedњи put да се ovako што dogagja и да се nadzorni органи и vlastи postupати najenergiћnije protiv svakoga без разлике, jer kad од nekih plesova nema koristi, нека barem не bude ни štete.

Porota. Jučer на 12. II. započelo је прво porотно zasјedanje ове године. Do сада је ureћeno само 5 pretresa и baš: jučer је bio protiv Laze Karana Špirina из Ceranje-Benkovca roђjena 19. XI. 1904, koji је bio optuћен да је на 3. V. 1921. у svom selu на paši uhvatio и silovao Stanu kćer пок. Luke Čubrilo, djete од 12 година. - Прво се branio, да је š njome bio у ljubavi, па да му се она сама pustila, али kad му та obrана nije upalila, onda је stao да govori да је bio pijan, па да nije znao што govori.

Brzoјavne и telefonske vijesti.

Ratifikacija santamargeretskih konvencija.

Konaћno је talijanski parlament ratifikovao santamargeretske konvencije са ogromnom većinom од 255 glasova protiv 20. Ово је један lijep и vidljiv uspjeh naše spoljne politike.

Beogradska štampa povoljno komentariše ratifikaciju konvencija. „Politika“ kaže: Mussolini iznosići konvencije на ratifikaciju nije samo održao riječ već је и svojim autoritetom dopirio да parlament usvoji konvencije. Mussoliniju treba priznati dosljednost и istrajnost. Ali hoće ли on и dalje uspjевati, да се otrgne uticajima tako sreћnim по naše zajedничке interese? Hoće ли moći да kao и do sada održi на zavidnoj visini zaloћenu riječ и potpis Italija? Bolje је vjerovati да hoće.

Radikalska zabava.

BEOGRAD, 13. Sinoć је održana у hotel »Pariz« radikalska zabava, koju је posjetio и сам вођа stranke Pašić и svi ministri, koji се nalaze у Beogradу osim Stojadinovića, koji је iako obolio. Zabava је bila odlično posjeћена. V. Janковић održao је lijep govor у kom је ocrtao rad radikalske stranke од 1912 до danas. Kad је premijer Pašić unišao, bio је vrlo burno pozdravljen. Zabava је potrajala у најlijepšem raspoloћenju до zore.

Položaj на Istoku.

PARIS, 13. »Chicago Tribune« prima из Carigrada, како Bekir бећ pregovara у Carigradu са saveznićkim komesarima о zakljuћenju mira izmeђu Saveznika и Turske. List smatra да ће ugovor о miru бити uskoro potpisan у Carigradu.

BUKAREŠT, 13. Ovamo је stigla turska delegacija, odakle ће otputovati у utorak за Carigrad.

BUKAREŠT, 13. Ismet paša sastao се је са našim poslanikom. Privimљi novinare Ismet paša је izjavio, да је за dogagjaje у Smirni saznao, kad је stigao у Bukarešt. Naglasio је, да Turska želi mir, али да је nemoguće doći до sporazuma izmeђu Saveznika и Turske у pogledu Mosula.

PARIZ, 13. Pred Smimу је stiglo 20 saveznićkih kontratorpiljara, meђu kojima и 4 ameriћka.

Hrvatska Zajednica.

ZAGREB, 13. Jučer је održana sjednica središnjeg odbora Hrvatske Zajednice, koja је bila vrlo burna. Zakljuћeno је, да Hrvatska Zajednica не istupi у Hrvatskoј и Slavoniji у izbore.

Trgovачki ugovor с Austrijom.

BEČ, 13. Državni kancelar dr. Seipel dolazi 20. ов. mj. у Beograd, gdje ће pregovarati са Pašićem и Ninčićem о zakljuћenju trgovinskog ugovora izmeђu naše државе и Austrije.

Otkrivena špiјunska banda.

BEOGRAD, 13. „Vreme“ javlja, да је у Novom Sadu otkrivena nova špiјunska banda: Utvrgeno је, да су špiјuni stajali у vezi са peštanskom vladom и dobijali од nje upustva за rad. Izvršeno је nekoliko hapšenja.

Stanje у Ruhru.

PARIZ, 13. Situacija у ruhrskoј oblasti ostaje nepomijenjena. Poincare и Jasper sloћili су се и odluћili, да се zabrani ulazak njemaćkim државnicima у Ruhr.

Porotnici су odbili sva sporedna pitanja kao о pjanstvu и njezinom pristajanju, па су potvrdili I. pitanje. Bio је osuђjen на 3 godine teške tamnice.

Danas је rasprava protiv Antule ud. Ive Pekasa од god. 24 из Zantona, koja је optuћena да је на 18 decembra 1921 у Zantunu, hotеći baš да usmriљ svoga muža, bacila ga у more, pritila ga rukama и nogama и tako дрžala dok nije izdahnuo.

Ovo је треći put да се obnavlja ova rasprava. Do sada oba puta, она је bila priznata kriva и osuђjena на smrt, али је kasacijski sud у Zagreбу oba puta uništio sve и povratio ovom sudu да се opet iznese novu porotu, а то sve radi nekih formalnih mana. Pošto nijesmo у stanju да danas danesem kako је ova rasprava svršila, то ćemo то iznijeti у четvrtak.

Господину

Дру. Стеви Метлићу

кр намјеснику

у Сплиту.

У лето 1921 год. био је расписан натјечај за покриће сталног учитељског мјеста у Ђеврскама. Натјечала су се два учитеља. Мјесно Школско Вијеће предложило је учитеља Митра Бјелановића, који је и прије приремено поучавао у нашој школи. Други натјечатељ повукао је своју молбу прије завршетка натјечајног рока и добио стално намјештење у другом мјесту. Остао је, дакле, један једини натјечатељ, учитељ Бјелановић. Ушљед тога, избора није могло да буде, а по закону Покрајинска Школска Управа, којој стојите Ви на челу, морала је да именује онога који се је натјечао, ако против њега није била какова дисциплинарна истрага у току. Такове истраге није било, па ипак је Покрајинска Управа (Школски Одсјек) на својој сједници 3. II. 1921., а одлуком 4. II. 1921. бр 6977 поништила расписани и проведени натјечај, а учитеља Бјелановића премјестила у Вариводе, гдје му је реф. за грађ. школе, госп. М. Лежаић, покушао направити замку, како се то види на једном писма, упућеног од председника Мјесног Школског Вијећа у Вариводама. Препис овог писма налази се у списима по овој ствари на Школском Одсјеку, а оригинал је у нашим рукама.

Против ове незаконите одлуке Покрајинске Школске Управе учитељ је Бјелановић поднио прописаним путем уток, који, нагледа, још и данас спава на Школском Одсјеку у Сплиту. У априлу прошле године потписани су предали на Школски Одсјек представку са 77 потписа од 91 родитеља дјете, обавезане на похађање школе, са којом смо тражили да се учитељ Бјелановић именује за сталног учитеља у Ђеврскама. Том приликом били смо по овој ствари и код Вас, госп. Намјесниче! Ви сте нам обећали да ћете ствар развидити и дати Вашу ријеч: *Ако је ријешење школске власти незаконито, биће поништено!*

Данас као и прије наше је тврдо увјерење, да је то ријешење незаконито, које ни послје десет мјесеци од Ваше задане ријечи није поништено. Хоће ли и када бити дата закону задовољштина, признајемо, не стоји само од Ваше ријечи, него од једне темељите и непристране истраге по овој ствари, која има своју историју. Та истрага ивнијеће, без сумње, на видјело, да у овој аемљи има случајева, у којима Кадија и тужи и суди!

Ми ту истрагу тражимо у интересу правде и морала, па очекујемо да ћете Ви и наредити њено provedeње.

У Ђеврскама, 6. фебруара 1923

Ђирил П. Маршић. — Таде Јолић.

Ђуро Драгац.

Тужним срцем јављамо рођацима и пријатељима, да се је данас иза кратког боловања наша мила мајка, односно пуница и баба

ЕУГЕНИЈА уд. ЈАКША

у 65 години живота у вјечност преселила.

У Теплову-Сиверићу, 12. фебруара 1923.

Ожалошћени:

Даница Лукавац рођ. Јакша, ћер; Тане С. Лукавац, зет; Даринка Лукавац, унука.

(Умјесто изравне обавјести).

Радићевци зову у помоћ жене.

У Златару је један Радићевац казао ово: „На вас, хрватске сељачке жене, управљам још једну молбу. Много је ваших у рат пошло, мало натраг дошло. Плакале сте као љута година, пограбиле сте косу и мотику и имале сте борбу на све стране. Ми смо мужеви већ доста смалаксали и зовемо вас у помоћ. Не дајте, да на дан избора један глас остане дома. Сви на изборе као кршћани и као хрватски сељаци, сви под једну заставу са gesлом: Вјера у Бога и сељачка слога!“

А очешао се и о „господу“, рекавши да „су јучер били Тисини коњн, данас су Пашићеви магарци“.

Radikali! Spremajte se za izbore.

Нове књиге.

„Управљање животом“ од Р. В. Емерсона. С енглеског превела и предговор написала Исидора Секулић (изданje С. В. Cvijanović, Beograd 1923. цена 25 din.)

Emerson је најсјајнији представник духовне и уметничке Америке, која је и ако мање позната, исто тако величанствена и достојна divljenja као и техничка и индустријална Америка. Свестран и истањан дух, леп и дубока уметничка природа. Emerson је радо преводен на све културне језике и читан је врло много. У њему су се spojili у хармоничну cjelinu, idealista, metalizitar и mističar са научником критичарем и практичним misliocem. Brilljantan stil, pjesnički poet и duboko poznavanje stvari о којој пише, то су одлике овога великог Amerikanca. I ако је добро познавао univerzalne zakone prirode, koji се обично називају sudbina, и којима се човек не може odupreti, ipak је bio толико snažne prirode да nije podlegao pesimizmu. Он је до kraja sačuvao vedrinu duše, propovedao је zdrav optimizam у veru у човека.

Upravljenje Životom је zbirka sjajnih esaja, koji су kao predavanja držana у Bostonu, Pistonu и drugim američkim varošima. Tu се Emerson bavi pitanjima koja zadiru у praktičan život „Sudbina“; „Snaga“; „Bogat-

stvo“; „Kultura“; „Ponašanje“; „Služenje Bogu“; „Posmatranje на dohvat“; „Lepota“; „Iluzije“ — то су naslovi у овој knjizi.

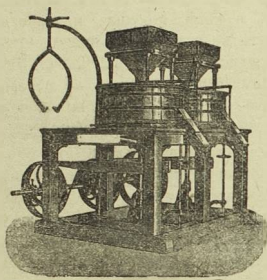
Knjigu је превела gdja. Isidora Sekulić, једним jedrim и biranim jezikom potpuno tačno и sa neobičnom vještinom reprodukovane су и stilističke lepote. Uz knjigu ide odličan и stručno napisan esej о Emersonu iz pera gdje. Sekulić. Ova knjiga će много doprineti да upoznamo ovog slavnog reprezentanta američke kulture. Oprema knjige је vrlo solidna, te knjigu najtoplije preporučujemo.

Radikali, interes naroda i države naše zahtjeva, da svi širite načela naše radikalne stranke.

Помажите „Просвјету“!

Tehnički Ured OSKAR KRAUS

TRST Via S. Nicolò 4/II.

Motori za lagje и jedrenjače на benzin и naftu najbolje njem. konstrukcije. Kompletnе mašine за tvornice tjestenine и ulja.

22

CIJENE U DINARIMA.
Informacije и obavještenja besplatno.

Poslovni broj E 10/23.

3

Дражбени оглас.

Днева 22. III. у 9 сати prije podne prodavat će се у Kistanjama на јавној dražbi оvi predmeti: један teretni auto fabrike „Fiat Talijanski“ од 36 konjskih sila, а vozi 1 и по toneladu, а motor носи br. 182028.

Pozvati će се на nugjenje tek по sata iza gori odregjenog roka; predmeti će се моћи pregledati кроз то vrijeme.

Доставни и оvršни одио Kr. Kotarskog Suda

Kistanje, 9. februara 1923.

Bošković, kr. kancelist.

Алекса Баљковић - Скрадин - ЋЕВРСКЕ

ПОДРУЖНИЦА
ВЕЛИКОПРОДАЈА СОЛИ

Трговина сваковрсном робом у јестиву, грађевним предметима, кожама, рукотворинама, житији, гвожђарији, стаклу, порцулану, ситнарији. - Папириница. - Све на мало и велико.

Позор путници!

Гостиона у Ћеврским са врућим и хладним јелом као и свака згода са великим обором. - Шталама за коње, карове, кочије, ауте. - Кревети за путнике. - У свако доба отворено са браом послугом уз најнижу цијену. — Препоручујем се п. н. путницима и пријатељима аа што бољи посјет.

17

НОВА ШТАМПАРИЈА - ШИБЕНИК

Штампарија је снабђевена свим модерним ћирилским и латинским писменима, те врским стројевима на електрични погон. — Прима на израду све званичне, трговачке и парохијалне тисканице, те остале радње спадајуће у графичку струку. - Складиште свих тисканица за српске православне цркве и парохијска звања.

РАДЊЕ СЕ ИЗВРШУЈУ БРЗО И ТОЧНО.

КОНОБА СТАРОГ ДЕСЕРТНОГ ВИНА „МАРАШТИНА“

и Спумантног вина (Шампањац)

ВАСО ЧОК и ЈОВО ПАКЛАР ШИБЕНИК (Далмација)